

"Професійне мовлення педагогів"

Професійне мовлення педагогів - це важлива складова їхньої професійної компетентності, оскільки вони взаємодіють з дітьми, батьками та колегами через мову. Ефективне професійне мовлення сприяє якісній комунікації, розумінню та підтримці, а також сприяє позитивній атмосфері в навчальному середовищі. Ось деякі аспекти професійного мовлення педагогів:

- ☐ Чистота мовлення: Педагоги повинні дбати про правильність та чистоту вживання мови. Вони повинні уникати грубих слів, жаргонізмів та нецензурної лексики.
- ☐ Адекватність та точність: Мовлення повинно бути адекватним ситуації та співрозмовнику. Педагоги повинні виражати свої думки чітко та точно, уникаючи двозначності та недоречностей.
- ☐ Ввічливість та емпатія: Важливо виявляти повагу та увагу до співрозмовника. Педагоги мають вживати ввічливі форми звертання та проявляти емпатію до почуттів та потреб інших.
- ☐ Ясність та доступність: Мовлення педагогів повинно бути зрозумілим для аудиторії, особливо для дітей. Вони повинні використовувати доступну лексику та пояснювати складні концепти простими словами.
- ☐ Позитивний тон: Педагоги мають використовувати позитивний тон мовлення, сприяючи створенню дружньої та підтримуючої атмосфери в класі. Вони мають виявляти підтримку та заохочення у своїх словах.
- ☐ Культурна спадщина: Педагоги можуть використовувати свою мовну культуру як засіб для навчання дітей цінностям, традиціям та культурі.

Саме до мовлення педагога дошкільного закладу сьогодні ставляться високі вимоги, і проблема підвищення культури мовлення вихователя розглядається у контексті підвищення якості дошкільної освіти.

Якість мовленнєвого розвитку дошкільників залежить від якості мовлення педагогів і від мовленнєвого середовища, яке останні створюють у дошкільному навчальному закладі. У сучасних дослідженнях проблем підвищення культури мовлення педагога виділяють компоненти його

професійного мовлення і вимоги до нього. До компонентів професійного мовлення педагога відносяться:

- якість мовного оформлення мовлення;
- ціннісно-особистісні установки педагога;
- комунікативна компетентність;
- чіткий вибір інформації для створення вислову;
- орієнтація на процес безпосередньої комунікації.

Серед вимог до мовлення педагога дошкільного закладу виділяють:

- ☐ Правильність – відповідність мовлення мовним нормам. Педагогу необхідно знати і виконувати у спілкуванні з дітьми основні норми рідної мови: орфоепічні норми (правила літературної вимови), а також норми утворення і зміни слів;
- ☐ точність - відповідність змісту мовлення та інформації, яка лежить у його основі. Педагогу слід звернути особливу увагу на семантичний (смисловий) аспект мовлення, що сприяє формуванню у дітей навичок точності слововживання;
- ☐ логічність – вираження у смислових зв'язках компонентів мовлення і відносин між частинами та компонентами думки. Педагогу слід враховувати, що саме у дошкільному віці закладаються уявлення про структурні компоненти зв'язного вислову, формуються навички використання різних способів внутрішньо текстових зв'язків;
- ☐ чистота – відсутність у мовленні елементів, невластивих літературній мові. Усунення із активного мовлення не літературної лексики – одне із завдань мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Тому, зважаючи на те, що у цьому віці провідним механізмом мовленнєвого розвитку є наслідування, педагогу необхідно піклуватися про чистоту власного мовлення: неприпустимо використовувати слова-паразити, діалектні, жаргонні слова;
- ☐ виразність – особливість мовлення, що допомагає захоплювати увагу і створювати атмосферу емоційного співпереживання. Виразність мовлення педагога є потужним засобом впливу на дитину. Володіння педагогом різними засобами виразності мовлення (інтонація, темп мовлення, сила, висота голосу тощо) сприяє не лише формуванню довірливості виразності мовлення дитини, але й повнішому усвідомленню дитиною змісту мовлення дорослого, формуванню вміння виражати своє ставлення до предмета розмови;

- багатство – уміння використовувати всі мовні одиниці з метою оптимального вираження інформації. Педагогу слід враховувати, що в дошкільному віці формуються основи лексичного запасу дитини, тому багатий лексикон самого педагога сприяє не лише розширенню словникового запасу дитини, але й допомагає сформувати у неї навички точності слововживання, виразності й образності мовлення;
- доцільність – вживання у мовленні одиниць, відповідних ситуації та умовам спілкування. Доцільність мовлення педагога передбачає насамперед володіння відчуттям стилю. Урахування специфіки дошкільного віку націлює педагога на формування у дітей культури мовленнєвої поведінки (навичок спілкування, уміння користуватися різними формулами мовленнєвого етикету, орієнтуватися на ситуацію спілкування співбесідника і т.ін.).

До цього переліку необхідно додати і правильне використання педагогом невербальних засобів спілкування, його уміння не лише говорити з дитиною, але й чути її.

Розвиток професійного мовлення вчителів вимагає постійного самовдосконалення та удосконалення навичок комунікації, що сприяє покращенню якості навчання та виховання дітей.